

Ansøgning om Miljøgodkendelse § 16a

**Christiansminde I/S v/Allan Schrøder
og Henning Schrøder
Gravlundmark 1
6240 Løgumkloster**

Ansøgning om godkendelse af eksisterende anlæg til kyllinge- samt
svineproduktion

Skema 245020 i www.husdyrgodkendelse.dk

● **Kolding**
Niels Bohrs Vej 2
7634 1700

● **Vojens**
Billundvej 3
7320 2600

● **Aabenraa**
Jens Terp-Nielsens Vej 13
7436 5000

● **Odense**
Munkehatten 1A th
7436 5000

spiras.dk

Datablad

Ansøger og ejer	Christiansminde I/S v/Allan Schrøder og Henning Schrøder
Husdyrbrugets adresse	Gravlundmark 1 6240 Løgumkloster
CVR-nummer	29738033
CHR-nummer	80564
Kommune	Tønder Kommune
Ejendomsnummer	7008614
Matrikel-nr.	Matrikel: 145, Mårbæk, Bedsted
Andre husdyrbrug drevet af ansøger	Bovvej 18, 6534 Agerskov
Biaktiviteter	Ingen biaktiviteter
Ansøgningsskema	245020
Konsulent	Anne Katrine Thomsen Spiras, CVR-nr. 21111511 Billundvej 3, 6500 Vojens E-mail: akt@spiras.dk Tlf.: 20360774

Forord / læsevejledning

Dette dokument beskriver det ansøgte projekt på Gravlundmark 1, 6240 Løgumkloster. Ansøgningen indeholder en beskrivelse af husdyrbruget og det ansøgte og de potentielle miljøpåvirkninger.

Rapporten er en miljøkonsekvensrapport og behandler de potentielle væsentlige miljøpåvirkninger ved husdyrbrugets produktion og de ansøgte ændringer. Rapporten danner grundlaget for kommunens afgørelse om miljøgodkendelse for husdyrbruget.

Miljøkonsekvensrapporten dækker alle oplysningskrav efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen¹ og er en videreudvikling af Miljøstyrelsens forslag til en skabelon. Det er valgt at samle beskrivelserne og vurderingerne i samme afsnit. I afsnit, hvor der er behov for at foretage en vurdering af påvirkningen af det omgivende miljø, afsluttes afsnittet med en vurdering heraf. I afsnit hvor der kun står faktuelle oplysninger og der ikke er behov for en vurdering, er dette udeladt.

Tabeller og figurer (skærmdumps fra Husdyrgodkendelse.dk) samt eventuelle kort tegnet af konsulenten er angivet uden kildehenvisning. Øvrige figurer og tabeller er angivet med kildehenvisning.

Til miljøkonsekvensrapporten er der ud over de indsatte bilag sidst i dokumentet indsendt bilag til kommunen i form af regneark for kapacitetsberegning. Det antages, at det er tilstrækkeligt at offentliggøre selve miljøkonsekvensrapporten med indbyggede bilag i forbindelse med offentliggørelsen af ansøgningen og miljøgodkendelsen.

Miljøansøgningen er udarbejdet på baggrund af staldskitse- slagtesvinestald 2007 samt oplysninger fra Allan Schrøder som indestår for, at oplysningerne om selve husdyrbruget er korrekte.

¹ Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr 443 af 26/04/2023

Forord / læsevejledning	3
1. Indledning	6
1.1 Metode	6
2. Ikke-teknisk resume	7
3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og potentielle indvirkning på miljøet	9
3.1 Indretning og drift af anlægget	9
3.1.1 Produktionsarealer	10
3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning	11
3.1.3 Drift af anlægget	12
3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde	12
3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug	12
3.4 Husdyrbruget og det ansøgte beliggenhed samt generelle afstandskrav	13
3.4.1 Landskab	13
3.4.2 Kulturarv	13
3.4.3 Materielle goder	14
3.4.4 Afstandskrav	14
3.4.5 Jordarealer og jordbund	16
3.5 Ammoniakemission og -deposition	17
3.5.1 Ammoniak emission og deposition	17
3.5.2 Afskæringskriterier påvirkning af natur	17
3.5.3 Kategori 1 natur	18
3.5.4 Kategori 2 natur	19
3.5.5 Kategori 3 natur og § 3 områder	19
3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet	21
3.6.1 Biologiske mangfoldighed/biodiversitet generelt	21
3.6.2 Bilag IV-arter	22
3.7 Lugtemission	23
3.8 Øvrige emissioner og gener	24
3.8.1 Støj	24
3.8.2 Rystelser og vibrationer	25
3.8.3 Støv	25
3.8.4 Lyspåvirkning	26
3.8.5 Skadedyr	26
3.8.6 Transporter	26
3.8.7 Klima	27
3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer	28

3.9.1	<i>Døde dyr</i>	28
3.9.2	<i>Affald</i>	28
3.9.3	<i>Olie- og kemikalier</i>	29
3.9.4	<i>Spildevand og restvand</i>	29
3.9.5	<i>Energiforbrug</i>	29
3.9.6	<i>Vandforbrug og vandressourcer</i>	30
3.10	<i>Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger</i>	30
3.11	<i>Forurenings- og genebegrænsende tiltag og risiko</i>	31
3.12	<i>Forslag til egenkontrol</i>	32
3.13	<i>Alternative løsninger og 0-alternativet</i>	32
3.14	<i>Andet om befolkningen og menneskers sundhed</i>	32
3.15	<i>Samspillet mellem faktorer</i>	33
3.16	<i>Erhvervsmæssig nødvendighed</i>	33
4.	BAT	34
4.1	<i>BAT-Ammoniakemission</i>	34
4.2	<i>Ophør af husdyrbruget</i>	35
4.3	<i>Oplysninger om konsulenten</i>	35
5.	Konklusion	35
6.	Reference	35
7.	Bilag	35

1. Indledning

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver husdyrproduktionen på Gravlundmark 1, 6240 Løgumkloster. Husdyrbruget er i dag reguleret af en ældre anmeldelse efter husdyrgødningsbekendtgørelsen samt en § 19 f anmeldelse af fulde stalde fra 2013. Der er tilladelse til en produktion på 5.865 slagtesvin (30-100 kg) samt 300.000 slagtekyllinger (42 dage).

Ansøgningen om miljøgodkendelse indsendes for at få godkendt de eksisterende produktionsarealer til kyllinger samt slagtesvin til fri produktion efter de nye regler samt muligheden for at have fleksibilitet i forhold til indgangsvægt og afgangsvægt på slagtesvin. Produktionen sker i de eksisterende stalde.

Det ansøgte er dermed **ikke** en ansøgning om udvidelse af eksisterende produktion, men en ansøgning om overgang til det nye system, hvor produktionen opgøres i produktionsarealer i stedet for antal dyr og vægt, der sker **ikke** en udvidelse af produktionsarealerne.

I forbindelse med ansøgningen søges der tilladelse til den faktiske størrelse af det nye maskinhus, der er ansøgt med en § 10 anmeldesag i 2022, maskinhuset er på 740 m², og var anmeldt med en størrelse på 406 m². Maskinhuset er købt brugt, og har vist sig at være større end først antaget.

Ansøgningen er en §16a ansøgning. Den totale ammoniakemission fra anlægget er på 4130 kg NH₃-N/år og dermed over 3500 kg NH₃-N/år, med de ansøgte tiltag for reduktion af ammoniak.

Ansøger har varmeveksler på kyllingestalden samt teltoverdækning på den ene gyllebeholder, hvilket reducerer den reelle ammoniak emission, men da begge tiltag er frivillige tiltag, der ikke er nødvendige for overholdelse af BAT, er de ikke medtaget i beregningen.

Husdyrbruget er ikke et IE-husdyrbruget, da der er mindre end 2.000 stipladser til slagtesvin samt mindre end 40.000 stipladser til fjerkræ på husdyrbruget.

Afstandskrav til naboer og natur m.v. er overholdt. Beskyttelsesniveauerne for ammoniak til nærliggende natur er overholdt. Husdyrbruget lever også op til BAT-kravet i forhold til den totale ammoniakemission.

Beskyttelsesniveauerne for lugt til nærmeste byzone samt samlede bebyggelse er overholdt. For beskyttelsesniveauet til nærmeste nabobeboelse ude landbrugspligt er 50 % reglen overholdt.

Lugtgenekriteriet overholdes med cirka 98 % af geneafstanden, og lugt fra husdyrbruget vil ikke øges i forbindelse med det ansøgte.

1.1 Metode

Til udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten er beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk anvendt. Forudsætningen for beregningen af ammoniak- og lugtemissionen fra stald og lager, tager afsæt i emissionsfaktorerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3.

Husdyrgodkendelse.dk beregner lugtgeneafstande ud fra standardiserede kurver udarbejdet på baggrund af OML-beregninger (OML = Operationelle Meteorologiske Luftkvalitetsmodeller). De standardiserede kurver tager udgangspunkt i standardstalde, normal ventilation og standardomgivelser.

Beregningen af ammoniakspredningen og -afsætningen foretages med sprednings- og afsætningsmodeller udarbejdet af Aarhus Universitet (baseret på standardafsætningskurver beregnet med OML-DEP, som er en variant af OML-modellen).

I forhold til drivhusgasemissioner så foreligger der for landbrug ikke præcise redskaber til kvantificering af drivhusgasemissioner, specielt ikke for metan og lattergas.

2. Ikke-teknisk resume

Definitioner mv.

Husdyrbrugloven: Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen: Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Husdyrgodkendelse.dk: Et elektronisk ansøgningssystem som miljøgodkendelse af husdyrbrug skal ansøges gennem, som bl.a. beregner udledning og nedfald fra ammoniak og lugt.

Husdyrbruget og produktionsomfang

Denne miljøkonsekvensrapport beskriver husdyrproduktionen på Gravlundmark 1, 6240 Løgumkloster. Husdyrbruget er i dag reguleret af en ældre anmeldelse efter husdyrgødningsbekendtgørelsen samt en § 19 f anmeldelse af fulde stalde fra 2013. Der er tilladelse til en produktion på 5.865 slagtesvin (30-100 kg) samt 300.000 slagtekyllinger (42 dage).

Ansøgningen er indsendt for at få godkendelse til at producere efter de nye fleksible regler, hvor produktionsarealerne godkendes, ansøger kan derefter frit producere henholdsvis kyllinger i fjerkræstalden samt slagtesvin eller smågrise i de 2 svinestalde uden begrænsninger indgangs- og udgangsvægt samt antal dyr på stald.

Landskabelige forhold

Ejendommen er beliggende i et forholdsvis fladt terræn, der er domineret af en mosaik af store landbrugsarealer, afgrænset af enkelte læhegn samt mindre beplantninger og småbiotoper. Der løber nogle mindre vandløb, som er naturbeskyttet, nord og vest for ejendommen. Ejendommens bygninger ligger samlet.

Ifølge kommuneplanen ligger husdyrbruget uden for sårbare landskabsudpegninger. Der sker ingen væsentlige ændringer af bygningsmassen ud over udvidelse af et maskinhus.

Det vurderes, at denne ansøgning ikke medfører en væsentlige direkte eller indirekte påvirkning af landskabet.

Potentielle gener

Beregningerne i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk viser, at lugtgeneafstandene overholdes til samlet bebyggelse og byzone enkelt bolig. I forhold til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt overholdes lugtgenekriteriet med 98 %. Der søges om dispensation efter 50 % reglen – reglen giver mulighed for dispensation, hvis lugtgenekriteriet er overholdt med minimum 50 % og lugtgenerne ikke øges.

Støj, rystelser og vibrationer fra selve husdyrbrugets faste bygninger og installationer vurderes ikke at være til væsentlig gene for naboer pga. typerne af støjklenderne og afstanden til naboerne.

Transport til og fra ejendommen sker via indkørslerne fra Gravlundmark, cirka 130 meter fra nærmeste nabobeboelse.

Fluer og skadedyr bekæmpes i nødvendigt omfang, og tilhold minimeres ved at ejendommen holdes rent og ryddeligt. Døde dyr opbevares overdækket.

Pga. placeringen og arten af lyskilder vil naboer ikke kunne blive generet af lysgener.

Samlet set vurderes husdyrbruget ikke at medføre væsentlige gener i form af lugt, støj, støv, rystelser, vibrationer, lysgener, fluer, skadedyr, opbevaring af døde dyr eller transport i forhold til naboer, samlet

bebyggelse og byzone.

Husdyrgødning

Der produceres gylle fra slagtesvinene samt dybstrøelse fra kylligerne. Dybstrøelses afleveres til biogas og der er planer om at gyllen også skal afsættes til biogas, hvorefter der vil komme afgasset gylle retur, der udbringes på markerne.

Gyllen opbevares i ejendommens 2 gyllebeholdere, den største beholder er overdækket med teltdug.

Ammoniakdeposition til natur

Der er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fastsat krav til den maksimale mængde ammoniak, som forskellige naturtyper må belastes med. Kravene er fastsat som maksimale mængder kvælstof (kvælstof er en bestanddel af ammoniak).

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at beskyttelsesniveauerne for ammoniak til alle naturtyper overholdes, både totaldepositionskravene til de mest sårbare naturtyper samt merdepositionskravet til mindre sårbare naturtyper.

Anvendelse af BAT

BAT er en forkortelse for "bedste tilgængelige teknik" (på engelsk: "best available techniques"). Da husdyrbruget har en ammoniakfordampning over 750 kg NH₃ N/år, er der krav til at anvende den bedste tilgængelige teknik i forhold til minimering af miljøbelastninger fra husdyrbruget. Der er dels faste krav til den totale ammoniakemission i forhold til BAT i Husdyrloven og tilhørende bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at husdyrbruget overholder BAT kravet til ammoniakemission

Forurenings- og genebegrænsende tiltag

Husdyrbruget har en række daglige tiltag for at begrænse forurening og eventuelle gener. Desuden har ansøger gjort sig overvejelser forer for, hvad man skal foretages sig i forbindelse med et eventuelt uheld med olie, kemikalier og gylle eller brand. Beredskabsplanen indeholder relevante kontaktoplysninger samt oversigtskort over husdyrbruget med angivelse af relevante oplag, flugtveje, mv.

Alternative løsninger og 0-alternativ

Da ændringerne sker i eksisterende staldafsnit, er det ikke relevant at overveje alternative placeringer af staldanlæg.

Ansøger har valgt at etablere teltdug på ejendommens største gyllebeholder, samt varmeveksler på kyllingestalden – begge tiltage er etableret som frivillige tiltag med ammoniakreducerende effekt. Den ammoniakreducerende effekt er ikke indregnet i denne ansøgning.

0-alternativet er, at ejendommen drives videre efter de gamle tilladelser baseret på antal dyr og ikke produktionsareal.

Husdyrbrugets ophør

Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

3. Beskrivelse af husdyrbrugets karakteristika og potentielle indvirkning på miljøet

I dette kapitel beskrives husdyrbrugets indretning og drift, husdyrbrugets beliggenhed i forhold til omgivelserne, samt husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne med hensyn til ammoniak- og lugtemission og -deposition, støj, støv, lys, skadedyr, transport, affald og forbrug af ressourcer.

Udvalgte forhold vil efterfølges af en vurdering af det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

3.1 Indretning og drift af anlægget

Ejendommen ligger i det åbne land cirka 3.500 meter øst for Løgumkloster, og cirka 19 km nord for den tyske grænse.

Ejendommens staldanlæg består af en fjerkræstald opført i 1988 samt to svinestalde opført i henholdsvis 2004 og 2008. Derudover er der 2 ladebygninger og 2 maskinhuse samt en ældre staldbygning, der i dag er indrettet som garage, værksted og kartoffellager. Der er 2 gyllebeholdere på ejendommen.

Bygningernes placering fremgår af Figur 1.

Bygningerne er opført i afdæmpede farver og ikke reflekterende materialer., såsom metal- og eternitplader i lys grå nuancer, enkelte facader i røde sten og enkelte beklædningsplader lige under taget og/eller i kip i en matgrøn farve.

Staldene er opført med betonfundament, og hvor gulve- og gyllekanaler er støbt. Gylleledningerne, der forbinder staldene og gylletanken er tætte.

Ved slagtesvinene køres der cirka 4 hold slagtesvin igennem staldene om året. Ansøger køber smågrisene og fæder dem op. For kyllingerne er der cirka 8 hold om året. Der er søgt om flexgruppe for henholdsvis kyllinger samt slagtesvin/smågrise, så der er mulighed for omstilling af produktionen uden fornyet ansøgning. En eventuel udnyttelse af den ansøgte fleksibilitet vil medføre uændret eller lavere emission af lugt og ammoniak.

Ansøger ønsker større fleksibilitet ved overgang til en godkendelse, der bygger på produktionsareal og ikke på antal dyr og vægt.

Placering af det eksisterende staldanlæg, opbevaringsanlæg og øvrige bygninger fremgår af Figur 1.

Figur 1: Husdyrbrugets stalde, opbevaringsanlæg mv.

3.1.1 Produktionsarealer

Det følger af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at der skal foretages forskellige beregninger, i forhold til forskellen mellem før- og efter-situationen for husdyrbruget, og hertil skal husdyrproduktionen for 8 år siden tages med i vurderingen. Derfor skal 8 årsdriften og nudriften fastsættes.

Opgørelse af produktionsarealerne i staldene er baseret på baggrund af staldskitse slagtesvinestald 2007 - tilgængelig i weblager.dk, samt oplysninger fra ansøger.

Nu- og 8 årsdriften

Husdyrbruget er i dag reguleret af en ældre anmeldelse efter husdyrgødningsbekendtgørelsen samt en § 19 f anmeldelse af fulde stalde fra 2013. Da det er mere end 8 år siden, at anmeldesagerne er blevet afgjort, er nudriften og 8-års driften den samme.

Produktionsarealerne fremgår af Tabel 1.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Nudrift						
Kyllingestald	1901	Mekanisk ventilation	6 m	(#694066) Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	0	1661
Slagtesvinestald 1	564	Mekanisk ventilation	6 m	(#694069) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	405
slagtesvinestald 2	1040	Mekanisk ventilation	6 m	(#694071) Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	0	730
Sum						2796

Tabel 1: Stalde, dyre- og golvtype og produktionsarealer i nudrift.

Ansøgt drift

Produktionsarealerne fremgår af nedenstående Tabel 2. I forbindelse med denne ansøgning søges der om fuld udnyttelse af produktionsarealerne til produktion af slagtesvin i to af staldene samt kyllinger i fjerkræstalden.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Kyllingestald	1901	Mekanisk ventilation	6 m	(#694057) Flexgruppe: Alle kyllinger	0	1661
Slagtesvinestald 1	564	Mekanisk ventilation	6 m	(#694058) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	405
slagtesvinestald 2	1040	Mekanisk ventilation	6 m	(#694059) Flexgruppe: Slagtesvin og Smågrise; Fulddrænet gulv (kummer under hele arealet)	0	730
Sum						2796

Tabel 2: Stalde, ventilationsforhold, dyre- og gulvtype og produktionsarealer.

3.1.2 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

Husdyrbrugets opbevaringsanlæg fremgår af Tabel 3. For opbevaringsanlæg er 8 års driften, nudriften og ansøgt identiske idet alle 3 gyllebeholdere er mere end 8 år gamle.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
GB 3500 m ³	Flydende			33 x 4	753
GB 430 m ³	Flydende			9,55 x 6	110
GB 1200 m ³	Flydende			15,96 x 6	295

Tabel 3, Opbevaringsanlæg på ejendommen.

For cirka 8 år siden (2015) er gyllebeholderen på 2015 m³ blevet overdækket med teltdug. Teltdug har halveret ammoniakemissionen fra gyllebeholderen.

Med hyppig gylleudslusning er der ugentlig udpumpning af gylle, som pumpes via fortank over i gyllebeholderen. Det overvejes pt. at få en aftale om ugentlig afhentning af gylle til biogas.

Der er minimal risiko for overløb fra gyllebeholderne idet gyllepumpning overvåges. Desuden er der et teltdug på den store beholder, så der tilføres ikke regnvand direkte til den. Gyllen i gyllebeholderene omrøres udelukkende forud for gylleudbringning. Udkørsel foretages af maskinstation. Der benyttes traktorpumpe til omrøring af gyllebeholder. Der benyttes der benyttes en læssekran til fyldning af gyllevognen.

Med en forventet produktion på 5.800 slagtesvin (30-120 kilo) samt tilledning af regnvand fra udleveringsrampe og vaskevand fra kyllingestald vil der komme en samlet mængde gylle og opsamlet vand på cirka 3477 m³ gylle efter korrektion for teltoverdækning på gyllebeholderen. Beregning af opbevaringskapacitet er vedlagt som bilag 2.

Til opbevaring benyttes ejendommens 2 gyllebeholdere på 2015 m³ samt 600 m³. Det giver en samlet opbevaringskapacitet på 2615 m³. Med den forventede fremtidige produktion er den samlede opbevaringskapacitet på 9 måneder.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbrugets opbevaringskapacitet er tilstrækkelig til det forventede dyrehold. Opbevaringskravet på 9 måneder er et lovkrav og skal opfyldes uanset, hvilke vilkår der eventuelt stilles i en miljøgodkendelse.

3.1.3 Drift af anlægget

Ansøger og et par faste medarbejdere varetager det daglige opsyn med dyrene. Ansøger har følgende faste procedurer på husdyrbruget:

- I løbet af dagen bliver dyr, anlæg, installationer og materiel holdt under opsyn
- Slidte dele repareres eller udskiftes løbende
- Der registreres dyr i CHR
- Gyllepumpningen overvåges og der tjekkes først om der er plads i gyllebeholderne
- Der er sundhedsrådgivning af henholdsvis svinebesætningen samt fjerkræbesætningen
- Der føres journal over antal dyr bortskaffet til DAKA og antal dyr til slagtning
- Der føres journal over medicinforbrug
- Indlægssedler for indkøbt foder gemmes, forbruget af foder registreres
- Opgørelse over ressourceforbruget (brændstof, el, vand og foder) registreres årligt
- Der gennemføres 5-års kontrol af el-installationerne af autoriseret el-installatør
- Der udføres årlig kontrol af slukningsudstyr af Falck
- Der udarbejdes mark-og gødningsplaner
- Der føres sprøjtejournal

3.2 Bygningsmæssige ændringer og anlægsarbejde

Den eneste bygningsmæssige ændring, er at maskinhuset er etableret større end hvad der fremgik af § 10 anmeldelsen fra 2022. Maskinhuset er på 740 m² (42,4 x 17,7 m). Bygningen er placeret syd for den store svinestald, hvor den ligger i tilknytning til de øvrige bygninger og vil være afskærmet af det eksisterende maskinhus ved indkig fra vejen.

Der vil ikke ske nedrivning af eksisterende bygninger. Det nye maskinhus er købt brugt, og der har derfor været begrænset brug af nye resurser i forbindelse med etableringen.

Vurdering

Det vurderes at opførelse af maskinhuset ikke medføre nogen påvirkning af omgivelserne eller have betydning i forhold til resursernes anvendelse mht. byggematerialer.

3.3 Produktionsmæssig sammenhæng med andre husdyrbrug

Ansøger driver også kyllingeproduktion på Bovvej 18, 6534 Agerskov i Tønder Kommune. Ejendommene drives særskilt. Der er cirka 16 km (kørsel) mellem ejendommene. Der er ikke kumulation mellem ejendommene i forhold til lugt eller ammoniakdeposition.

Vurdering

De 2 ejendommene er driftsmæssigt forbundne, da ansøger driver dem begge.

Det vurderes, at de 2 husdyrbrug ikke er teknisk- eller forureningsmæssigt forbundne, da de ligger med stor

afstand og ikke har fælles anlæg, som f.eks. pumperør til gylle, foderopbevaring m.v. Husdyrbrug kan alene godkendes samlet, hvis de er forureningsmæssigt forbundne.

3.4 Husdyrbruget og det ansøgt beliggenhed samt generelle afstandskrav

3.4.1 Landskab

Husdyrbruget ligger i landzone uden for lokal- eller kommuneplanlagte områder. Ejendommen ligger udenfor områder, der er udpeget som bevaringsværdige landskaber, værdifulde geologiske områder og større sammenhængende landskaber.

Der sker ingen væsentlige ændringer i bygningsmassen på ejendommen, hvorfor der ikke vil være nogen særlig udtagning af landbrugsjord. Det nye maskinhus er dog bygget større end det fremgik af § 10 anmeldelsen fra 2022.

Ejendommen er beliggende i et forholdsvis fladt terræn, der er domineret af en mosaik af store landbrugsarealer, afgrænset af enkelte læhegn samt mindre beplantninger og småbiotoper.

Der løber nogle mindre vandløb, som er naturbeskyttet, nord og vest for ejendommen. Ejendommens bygninger ligger samlet.

Ejendommen ligger ikke inden for Natura 2000, støjbelastede arealer, skovrejsningsområder, lavbundsarealer (vedtaget), naturbeskyttelsesinteresser, økologiske forbindelser, kulturhistoriske bevaringsværdier, værdifulde kulturmiljøer, bevaringsværdige landskaber, geologiske bevaringsværdier, kystnærhedszonen, fredede områder, fredede fortidsminder, klitfredningslinje, skovbyggelinje, sø- og åbeskyttelseslinje, kirkebyggelinje eller beskyttede sten- og jorddiger.

Bygningerne er opført i afdæmpede farver og ikke reflekterende materialer, såsom metal- og eternitplader i lys grå nuancer, enkelte facader i røde sten og enkelte beklædningsplader i kip i matgrøn.

Projektet forventes ikke at medvirke til, at miljøkvalitetsnormer, der er fastsat i EU-lovgivningen, som fx vandmiljøplanerne ikke kan opfyldes. Årsagen hertil er, at udbringning af gylle og arealanvendelsen reguleres generelt i den danske lovgivning. Og da anlægget ikke ligger i umiddelbar nærhed af vandløb med økologisk målsætning eller naturområder vurderes selve anlægget ikke at bidrage til at miljøkvalitetsnormer ikke opfyldes.

Vurdering af Landskab

Det vurderes, at det eksisterende byggeri samt den projekterede større maskinhus ikke er i strid med udpegninger, og at det samlede bygningsanlæg vil fremstå som én driftsmæssig enhed.

3.4.2 Kulturarv

Husdyrbruget ligger udenfor kulturhistoriske bevaringsværdier, værdifulde kulturmiljøer, kulturarvsarealer eller kirkebyggelinje.

Det nærmeste fredede fortidsminde er en fredet skelsten ved Hellevadvej cirka 1100 meter sydøst for husdyrbruget.

Ifølge Slots- og Kulturarvsstyrelsens hjemmeside <https://www.kulturarv.dk/fundogfortidsminder/Kort/> er der ikke registreret fund af fortidsminder i nærheden af husdyrbruget – der er cirka 1.500 meter til de nærmeste fund, som ikke er fredede.

Vurdering af kulturarv

Der er ikke nogen særlige kulturudpegninger i området, så projektet vurderes ikke at have betydning i forhold til kulturarv.

3.4.3 Materielle goder

Begrebet materielle goder er et begreb, der ikke benyttes i det daglige sprog. Med materielle goder menes materielle ting og ejendom. Ud fra denne betragtning skal der redegøres for, om ting og ejendomme kan blive væsentligt påvirket af husdyrbruget og dets udvidelse. Som beskrevet i efterfølgende afsnit, overholdes alle afstandskrav.

Vurdering af materielle goder

Husdyrbruget overholder de gældende afstandskrav samt lugtgenekrav (50 % reglen), hvorfor det vurderes at husdyrbruget ikke vil påvirke naboers materielle ting og ejendomme væsentligt.

3.4.4 Afstandskrav

Husdyrbrugens afstandskrav jf. § 6 overholdes. Husdyrbruget ligger mere end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- nabobeboelse

I tabellen herunder er afstande jf. Husdyrlovens § 8 vist:

L Vandløb 6 - Vandløb og søer over 100 kvm			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Driftsbygning	Nyt maskinhus	119	-
Staldbygning	Kyllingestald	11	-
Gødningslager	Gylletank 600 m ³	69	-

L Vandløb 6b - Vandløb og søer over 100 kvm			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Driftsbygning	Nyt maskinhus	96	-
Staldbygning	Kyllingestald	82	-
Gødningslager	Gylletank 600 m ³	58	-

DGU 159.242 - Vandforsyningsanlæg (ikke almen)			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Driftsbygning	Nyt maskinhus	108	-
Staldbygning	Kyllingestald	2	-
Gødningslager	Gylletank 600 m ³	60	-

Kisbæk VV - Vandforsyningsanlæg (almen)			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Driftsbygning	Nyt maskinhus	1310	-
Staldbygning	Kyllingestald	1204	-
Gødningslager	Gylletank 2015 m ³	1237	-

Gravlundmark - Offentlig vej og privat fællesvej			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Driftsbygning	Nyt maskinhus	105	-
Staldbygning	Kyllingestald	81	-
Gødningslager	Gylletank 600 m ³	63	-

Skel mod syd - Naboskel			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Driftsbygning	Nyt maskinhus	49	-
Staldbygning	slagtesvinestald 2	80	-
Gødningslager	Gylletank 2015 m3	122	-
Egen bolig - Beboelse på samme ejendom			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Driftsbygning	Nyt maskinhus	87	-
Staldbygning	Kyllingestald	43	-
Gødningslager	Gylletank 600 m3	36	-
Grøvlundmark 4 - Nabobeboelse			
Type	Navn	Afstand [m]	Minimumsafstand [m]
Driftsbygning	Nyt maskinhus	248	-
Staldbygning	Kyllingestald	144	-
Gødningslager	Gylletank 600 m3	194	-

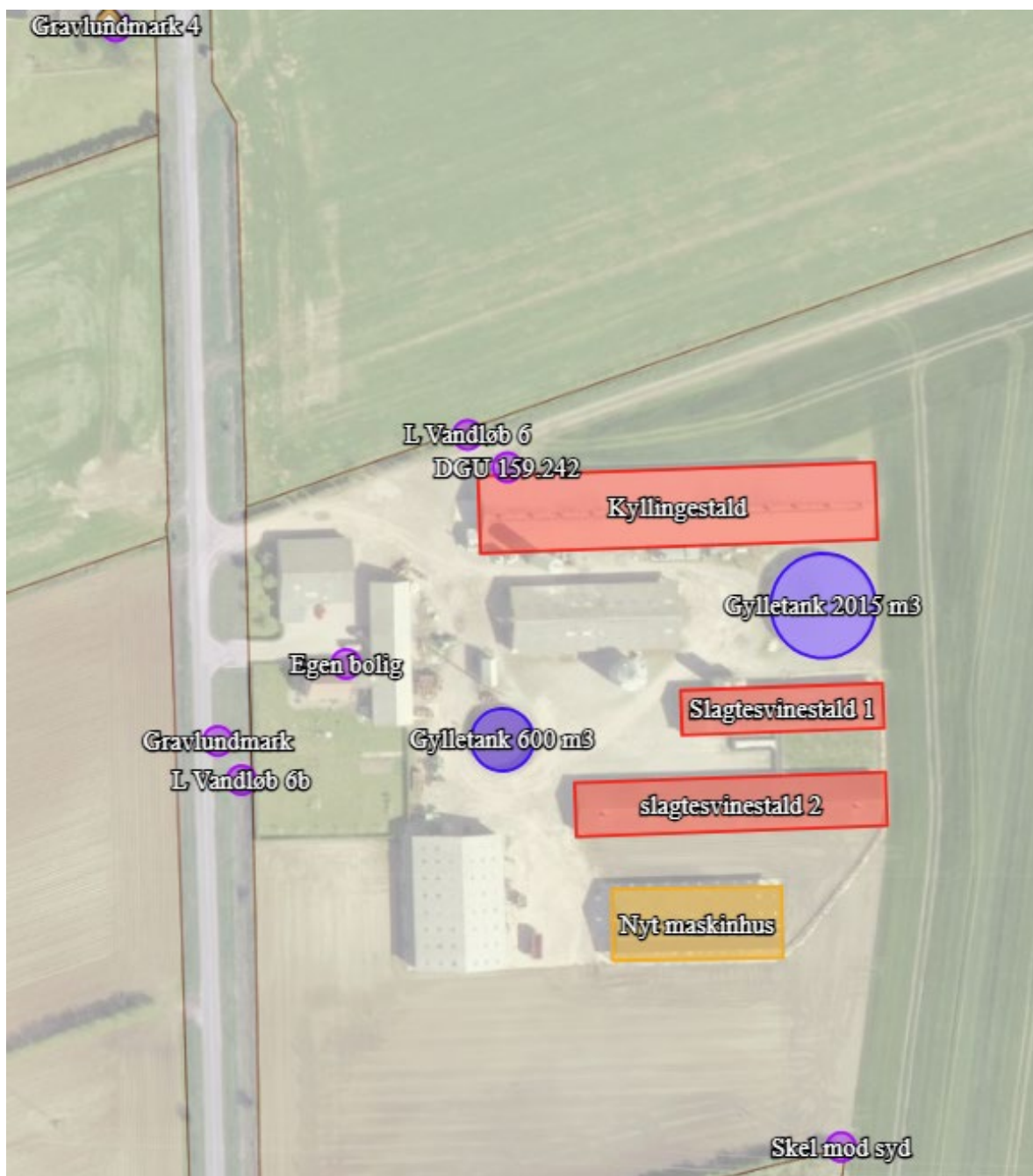
Tabel 4: Afstande jf. Husdyrlovens § 8 stk. 1. Tabellen angiver den bygning/gødningslager der ligger tættest på punktet, der refereres til i Husdyrlovens § 8.

Afstandskravene til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m², offentlig vej og privat fællesvej, og beboelse på samme ejendom er 15 m - afstandskravene til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning og til levnedsmiddelvirksomhed er på 25 m - afstandskrav til naboskel er på 30 m og afstandskrav til nabobeboelse samt vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning er på 50 m. Husdyrgodkendelse.dk opgiver afstanden fra nærmeste stald eller lager i forhold til de forskellige udpegninger (markører).

Afstandskravet på 25 meter til markboring overholdes ikke, men det er fra eksisterende kyllingestald, der er opført i 1988 – så eventuel dispensation må være behandlet på det tidspunkt. I øvrigt er der søgt om en erstatningsboring- så DGU 159.242 forventes sløjfet. Den nye boring vil overholde afstandskravene.

Afstandskravet på 15 meter til nærmeste vandløb overholdes ligeledes ikke. Der er cirka 11 meter fra nærmeste hjørne af kyllingestalden til vandløbet L Vandløb 6. Da det er et eksisterende forhold, søges der ikke dispensation.

På kortudsnittet på næste side er vist, nærmeste naboskel, nærmeste nabobeboelse, beboelse på egen ejendom, offentlig vej, ikke almene vandboring og vandløb. Nærmeste levnedsmiddelvirksomhed, og vandværksboring ligger så langt væk, at disse punkter ikke ville kunne ses ordentligt på kortudsnittet, hvis alle punkter skulle vises.

Figur 2: Placering af afstandsmarkør

Vurdering af afstandskrav

Da der ikke sker ændringer i de eksisterende staldbygninger, vurderes husdyrbrugslovens afstandskrav at være overholdt.

3.4.5 Jordarealer og jordbund

Alle stalde, kanaler, omrøretanke, gyllerør og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer. Der ændres ikke i udformning af stalde eller gødningsopbevaringsanlæg.

Dyrkning af arealer herunder jordbehandling mm. varetages igennem de generelle regler.

Affald og reststoffer opbevares, så der ikke er risiko for forurening af jord og grundvand.

Vurdering

Da stalde, kanaler, omrøretanke, gyllerør og gyllebeholdere er udført i tætte og stabile materialer, vurderes det, at der fra selve husdyrbruget ikke ved normal drift kan ske væsentlige direkte eller indirekte påvirkninger af jordarealer og jordbund.

3.5 Ammoniakemission og -deposition

3.5.1 Ammoniak emission og deposition

Ud fra oplysningerne om størrelsen af produktionsarealerne, dyre- og golvtype i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift samt evt. oplysninger om miljøteknologier beregnes husdyrbrugets ammoniakemission i de tre drifter.

Ammoniakemissionen fra stalde og opbevaringslagre på ejendommen fremgår af Tabel 5. Den totale ammoniakemission fra husdyrbruget er i ansøgt drift 4130 kg N/år, hvilket er uændret i forhold til nu- og 8 års-driften.

Drifttype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	3839,6	290,1	4129,8
Nudrift	3839,6	290,1	4129,8
8 års-drift	3839,6	290,1	4129,8

Tabel 5: Ammoniakemission fra staldafsnit, opbevaringslagre og totalt fra husdyrbruget.

Ansøger har etableret teltdug på den ene gyllebeholder samt varmeveksler på kyllingestalden, begge er ammoniakreducerende teknologier der er etableret som frivillige tiltage, effekterne er derfor ikke indregnet i forhold til overholdelse af BAT-kravet.

3.5.2 Afskæringskriterier påvirkning af natur

I ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk er der udpeget de nærmeste naturtyper. Udpegningerne kan ses i figur 3, 4 og 5 på de efterfølgende sider.

Husdyrbrugets ammoniakemission må ikke give anledning til væsentlige påvirkninger af naturområder, der er beskyttede af europæisk lovgivning (Natura 2000 områder). Der må heller ikke ske påvirkning af naturområder, der er beskyttet af dansk lovgivning eller som kan være leve- eller ynglelokaliteter for særligt beskyttede dyrearter (bilag IV arter).

I Tabel 6 ses de specifikke krav for maksimal total- og merdeposition af ammoniak til kategori 1 og 2 natur, samt krav, der kan stilles til kategori 3 natur.

Ammoniakfølsom natur	Beskrivelse	Krav
Kategori 1	Ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper uanset størrelse jf. bilag 3 pkt. D i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug hvis de er beliggende inden for et Natura 2000 område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt, samt heder og overdrev inden for et Natura 2000 område som er omfattet af § 3 i NBL2 (dvs. større end 2.500 m ²)	Max. Totaldeposition (stald og lager) afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.

² Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1122 af 03/09/2018

Kategori 2	Ammoniakfølsomme naturtyper som ligger udenfor Natura 2000 område: højmoser, lobeliesøer, heder der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i NBL og overdrev der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i NBL.	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år.
Kategori 3	Ammoniakfølsomme naturtyper der ikke er omfattet af kategori 1 og 2 og som ligger uden for Natura 2000 område i form af heder, moser og overdrev der er omfattet af § 3 i NBL samt ammoniakfølsomme skove. For at være ammoniakfølsom skal skove være større end 0,5 ha og mere end 20 m bred og bevokset med træer, der danner eller inden for et rimeligt tidsrum vil danne en sluttet skov af højstammede træer og 1) hvor der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«, 2) hvor skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller 3) hvor der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen "Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove" og arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.	Kommunen vurderer konkret, om der skal fastsættes vilkår om max. merdeposition, og hvad det nødvendige krav til max. deposition skal være. Kravet må dog ikke være under en max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Beskyttede naturtyper der ikke hører under Kategori 1-3, men som efter en konkret vurdering, er ammoniakfølsomme.	Kan fx være enge, strandenge og søer	
* Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel): Antal husdyrbrug med en emission på mere end 150 kg NH₃-N pr. år indenfor 200 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 450 kg NH₃-N pr. år indenfor 200-300 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor 300-500 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 1.500 kg NH₃-N pr. år indenfor 500-1.000 m Antal husdyrbrug med en emission på mere end 5.000 kg NH₃-N pr. år indenfor 1.000-2.500 m		

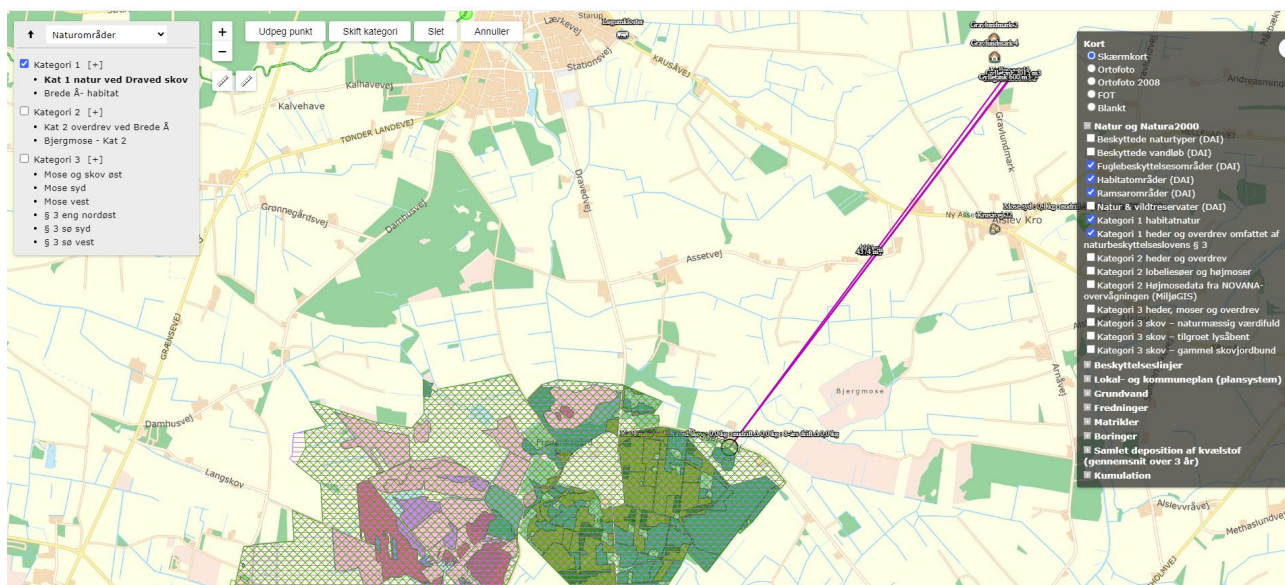
Tabel 6: Krav til maksimal total- og merdeposition af ammoniak

3.5.3 Kategori 1 natur

Det nærmeste kategori 1 naturområde ligger ved Draved skov, området ligger cirka 4.400 meter sydvest for husdyrbruget. Området modtager 0,0 kg ammoniak (NH₃-N) fra ejendommen i totaldeposition.

Dermed er kravet til totaldeposition til Kategori I natur overholdt, da der ikke er nogen påvirkning.

Der er ikke foretaget en vurdering af kumulation, da det er irrelevant, når der ikke er nogen påvirkning af kategori 1 området.

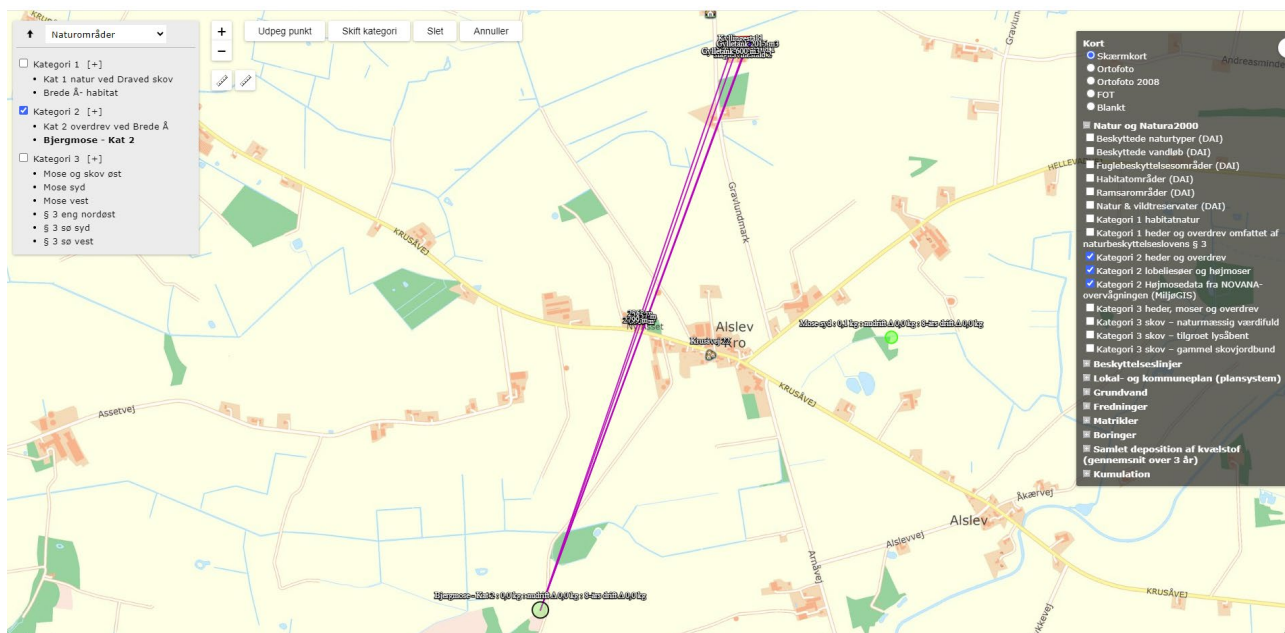
Figur 3: Nærmeste kategori 1 natur ved Draved skov.

3.5.4 Kategori 2 natur

Den nærmeste kategori 2 natur, som fremgår af et internet kort fra Tønder Kommune, er Bjergmose, et moseområde cirka 2.800 meter syd/sydvest for ejendommen.

Det fremgår af tabel 7, at totaldepositionen til heden er på 0,0 kg N/ha/år.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens totaldepositionskrav til kategori 2 natur på maksimalt 1,0 kg N/ha/år er overholdt.

Figur 4: Nærmeste kategori 2 natur, Bjergmose, der ligger cirka 2.800 meter syd/sydvest for ejendommen.

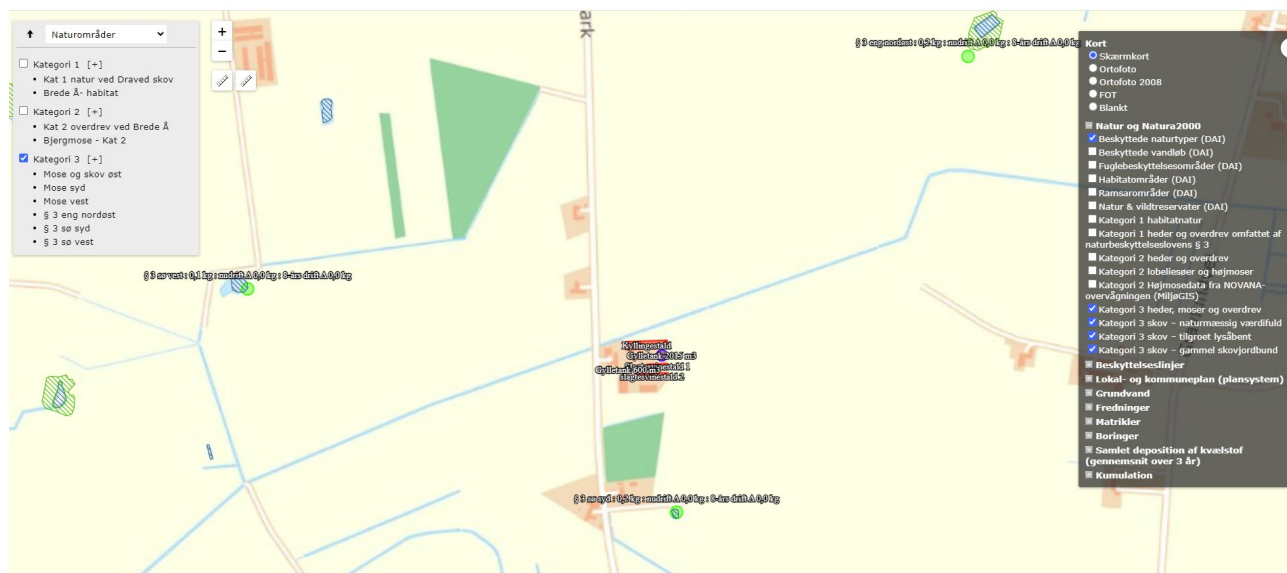
3.5.5 Kategori 3 natur og § 3 områder

Det nærmeste kategori 3 natur er et moseområde cirka 1.500 meter syd for ejendommen. Mosen modtager 0,1 kg N/ha/år fra ejendommen i totaldeposition. Kravet på max 1 kg merdeposition er dermed overholdt.

Der er ikke andre kategori 3 naturområder indenfor en radius på 2.000 meter, og der er ikke andre kategori 3

områder, herunder potentielt ammoniakfølsom skov, der har nogen påvirkning i form af ammoniak deposition fra ejendommen.

Nærmeste § 3 natur, der ikke er omfattet af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens afskæringskriterier er en sø cirka 350 meter syd for ejendommen, en sø cirka 950 meter vest for husdyrbruget samt et engområde cirka 1.050 meter nordøst for husdyrbruget. Totaldepositionen til de 3 områder er henholdsvis 0,1 og 0,2 kg N/ha/ år.

Figur 5: Kategori 3 og § 3 natur – de nærmeste områder.

Navn:	Kategori:	Oprettet:	Kumulation:	Ruhed natur:	merdeposition (kg N/ha/år):		totaldeposition (kg N/ha/år):	
					8-års drift	Nudrift:		
§ 3 sø vest	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,1	▼
§ 3 sø syd	Kategori 3	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,2	▼
§ 3 eng nordøst	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,2	▼
Mose vest	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0	▼
Mose syd	Kategori 3	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0	▼
Mose og skov øst	Kategori 3	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,1	▼
Bjergmose - Kat 2	Kategori 2	Ansøger	0	Mk	0,0	0,0	0,0	▼
Kat 2 overdrev ved Brede Å	Kategori 2	Ansøger	0	Bn	0,0	0,0	0,0	▼
Brede Å- habitat	Kategori 1	Ansøger	0	V	0,0	0,0	0,0	▼
Kat 1 natur ved Draved skov	Kategori 1	Ansøger	0	S	0,0	0,0	0,0	▼

Tabel 7: Oversigt over merdeposition og total deposition kg N/ha/år.

Vurdering af ammoniakdeposition til naturområder

Ud fra beregningerne i husdyrgodkendelse.dk er der ikke nogen påvirkning af kategori 1 eller 2 natur.

De øvrige kategori 3 naturområder og §3 områder, hvor der kan beregnes en påvirkning, er totaldepositionen væsentlig under 1 kg N/ha/år.

Ingen naturområder får en merdeposition, og der er derfor ikke grundlag for at kommunen kan stille skærpede vilkår ud fra en konkret vurdering.

Samlet set vurderes det, at der ikke sker væsentlige virkninger på miljøet og derved forringelse af dyre og plantelivet. Det vurderes også, at husdyrbruget ikke forringer dyr og planterets spredningsmuligheder samt påvirker bilag IV-arter eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

3.6 Biologisk mangfoldighed/biodiversitet

3.6.1 Biologiske mangfoldighed/biodiversitet generelt

Som vi læser Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, så er det den nærliggende biodiversitet, der kan forventes at blive berørt af projektet, der skal beskrives, herunder biodiversitetens relative rigdom, forekomst, kvalitet og regenereringskapacitet i området og dets undergrund.

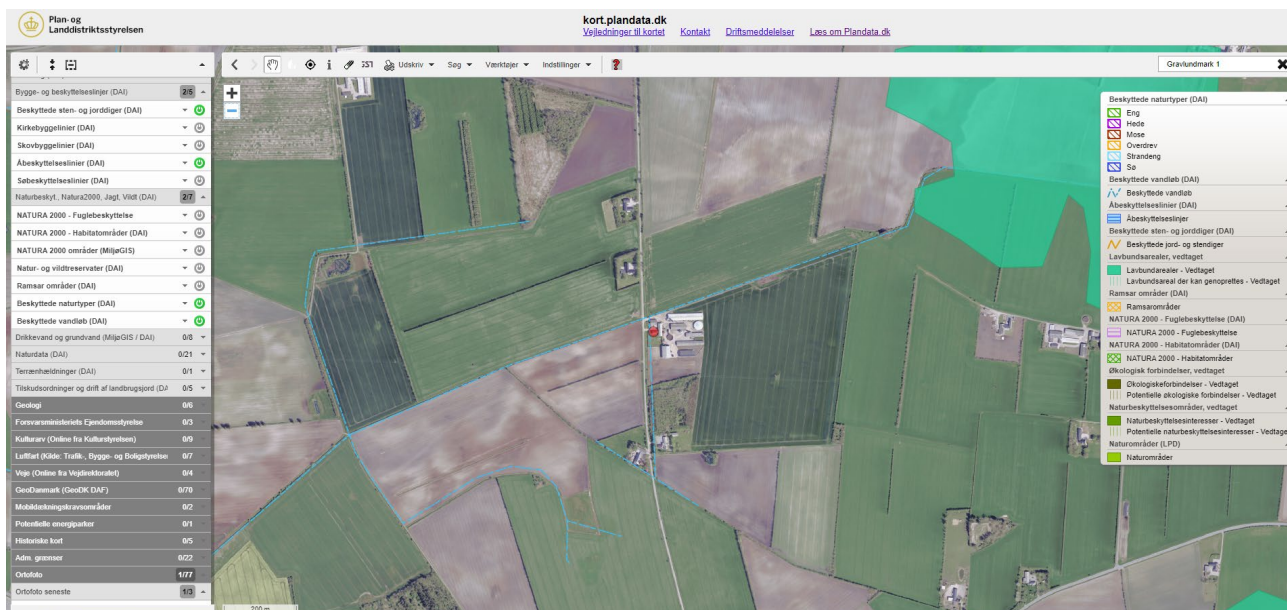
FN definerer biodiversitet som: *"Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismene indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen indenfor og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer."* Med andre ord er biodiversitet alt liv på jordkloden, herunder dyr, planter, svampe, bakterier og andet levende både på land og i vand.

Et traditionelt husdyrbrug, vil kunne påvirke biodiversiteten med ammoniak, der udledes gennem luften, udslip af forurenende stoffer i form af næringsstoffer eller kemikalier, afdrift eller afstrømning af bekæmpelsesmidler anvendt i marken eller ved direkte fysisk påvirkning, fx hvis der fjernes natur, leve-, yngle- eller opholdssteder.

Påvirkningen med ammoniak på naturtyper er beskrevet i det foregående afsnit. I det efterfølgende afsnit under dette punkt beskrives Bilag IV-arter og eventuel påvirkning heraf.

Der nedlægges ikke naturområder, og der sker ingen fjernelse af beplantninger.

Husdyrbruget ligger ikke indenfor områder udpeget som økologiske forbindelser, områder med naturbeskyttelsesinteresser eller potentielle naturbeskyttelsesinteresser. Henholdsvis nord og vest for husdyrbruget løber der naturbeskyttede vandløb, se nedenstående kortudsnit.

Figur 6: Kort over beskyttede vandløb mv. fra Plandata.dk

Det ansøgte forventes ikke at have negativ betydning i forhold til biologisk mangfoldighed eller biodiversitet.

3.6.2 Bilag IV-arter

Bilag IV-arter er arter, der fremgår af bilag IV i EU's habitatdirektiv. De beskrives som strengt beskyttede arter. Det betyder, at arternes yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges.

Af faglig rapport fra DMU nr. 635, Håndbog over dyrearter på habitatdirektivets bilag IV³ fremgår udbredelsen af forskellige arter i et grid på 10 km x 10 km fordelt over hele landet. Der er desuden udgivet en videnskabelig rapport i 2013 over overvågning af arter⁴. Af rapporterne fremgår, at nedenstående arter kan være registreret i nærområdet til husdyrbruget

Dansk navn	Videnskabeligt artsnavn
Pattedyr	
Sydflagermus	Eptesicus serotinus
Pipistrellflagermus	Pipistrellus pipistrellus
Odder	Lutra Lutra
Padder	
Stor vandsalamander	Triturus cristatus
Spidssnudet frø	Rana arvalis
Krybdyr	
Markfirben	Lacerta agilis

Tabel 8: Liste over Bilag IV arter.

Ifølge kortene på Danmarks Arealinformation over registrerede Bilag IV- arter er ikke registreret bilag IV arter indenfor en radius på 1 km fra ejendommen

Gamle bygninger og træer **kan** fungere som dagskjul og overvintringssteder for flagermus.

Flere af områdets søer og vådområder **kan** være yngle- og levesteder for padder.

Som beskrevet er den eneste nyetablering, at der er blevet opført et maskinhus. Der er ingen planer om at nedrive bygninger i forbindelse med selve husdyrbruget.

³ Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>

⁴ AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>

Samlet vurdering

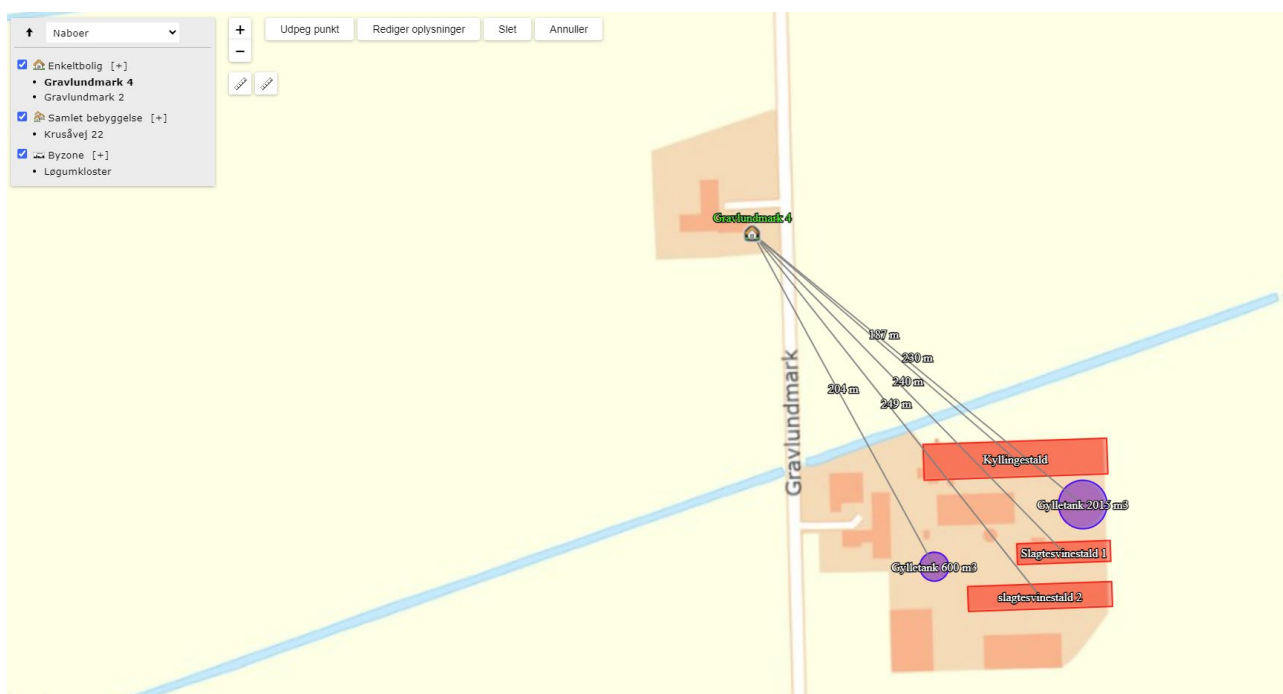
Husdyrbruget påvirker ikke nogen kategori 1 eller 2 naturområder med ammoniakdeposition, og påvirkningen af kategori 3 eller § 3 områder er meget begrænset.

Da kravene til ammoniakdeposition overholdes, og der ikke fjernes beplantninger, stenbunker, jorddiger eller gamle bygninger, som vurderes at kunne være mulige opholdssteder for bilag IV-arter, vurderes det, at husdyrbruget ikke kan påvirke bilag IV-arters eller andre arters yngle- eller levesteder negativt.

Når de generelle udbringningsregler for husdyrgødning samt krav til anvendelse af bekæmpelsesmidler overholdes, vurderes der heller ikke at kunne ske væsentlig påvirkning af biodiversiteten ved markdriften.

3.7 Lugtemission

Nærmeste lugtberegningspunkter er udpeget i skema 245020 i Husdyrgodkendelse.dk, af nedenstående kort fremgår nærmeste enkeltbolig.

Figur 7, Nærmeste naboer -enkeltbolig uden landbrugspligt

Nærmeste nabo uden landbrugspligt er Gravlundmark 4. Nærmeste bolig i samlet bebyggelse er Krusåvej 22, og den nærmeste byzone Løgumkloster.

Der er ikke kumulation i forhold til lugt fra andre husdyrbrug og nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, idet der ikke ligger husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg N pr. år indenfor en radius af 100 meter.

Der er kumulation i forhold til og samlet bebyggelse, idet der ligger flere husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg N pr. år indenfor en radius af 300 meter.

Der er ikke kumulation i forhold til nærmeste byzone.

De beregnede lugtgenafstande til enkelt naboer, samlede bebyggelse og byzone/sommerhusområde ses i tabel 9. Genafstandene til nærmeste byzone og samlet bebyggelse er overholdt med god margin. Genafstanden til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt er ikke overholdt, men husdyrbruget overholder dog cirka 98 % af genafstanden. Lugt fra husdyrbruget vil ikke forøges i forbindelse med det ansøgte.

Kommunen har mulighed for at godkende det ansøgte, hvis afstanden til omboende er længere end 50 % af den beregnede geneafstand (jf. §33 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen). Lugtemissionen må ikke forøges, medmindre den samtidig reduceres tilsvarende i staldafsnit, der ligger nærmere naboen. Der søges dispensation for 50 % reglen i denne sag.

Siden den 1. maj 2023 har det været et lovkrav, at der er hyppig gylleudslusning i slagtesvinestalde med drænede gulve. Lovkravet er for at reducere udslip af klimagas (CO₂), men metoden reducerer også lugt fra svinestaldene med 20 %. Hyppig gylleudslusning er indregnet ved beregning af overholdelse af lugtgenekriterierne.

Samlet resultat af lugtberegning ? i

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Gravlundmark 2	0	NY	227,2	227,2	372	Ja
 Gravlundmark 4	0	NY	227,2	227,2	222	Nej
 Krusåvej 22	2	NY	484,4	523,2	1467,9	Ja
 Løgumkloster	0	NY	641,6	641,6	3694,5	Ja

Forklaring til samlet resultat af lugtberegning

Gul: Genekriterie er ikke overholdt, men der kan søges om dispensation jf. § 33 ("50 % reglen").

Tabel 9: Beregning af lugt geneafstand til nærmeste nabo, samlede bebyggelser og byzoner.

Vurdering

Husdyrgodkendelse.dk beregner udelukkende lugt fra stalde. Ud over lugt fra staldene, kan der være lugt fra gyllebeholdere. Fra gyllebeholdere kan der være lugtafgivelse især i forbindelse med omrøring og pumpning. Den største af ejendommens 2 gyllebeholdere er med teltduk, hvilket reducerer oplevelsen af lugt fra beholderne.

Der vil også kunne forekomme lugtgener i forbindelse med udbringning af husdyrgødning på marker.

Lugt opfattes forskelligt af forskellige personer. Det kan derfor ikke afvises, at nogle vil finde lugtgeneafstandene utilstrækkelige, mens andre ikke føler sig generet, selv om de bor inden for lugtgeneafstandene. Der er ikke kendskab til, at lugt fra husdyrbrug er direkte sundhedsskadelig.

Det vurderes, at idet lugt fra husdyrbruget ikke øges og den korrigerede geneafstand næsten er overholdt samt med lugtreducerende teknologi i form af hyppig gylleudslusning, vil der ikke være væsentlige lugtgener ved de nærmeste naboer.

3.8 Øvrige emissioner og gener

I de efterfølgende underpunkter beskrives potentielle gener fra støj, rystelser og vibrationer, støv, lys, skadedyr og transporter. Husdyrbruget på Gravlundmark 1 ligger generelt godt placeret i forhold til nærmeste naboer. Der er cirka 150 meter fra nærmeste stald til nærmeste nabobeboelse.

3.8.1 Støj

De væsentligste stationære støjklender på husdyrbruget er indblæsning af foder, samt ventilationsanlæg. Kompressor er placeret i separat rum nær værkstedet, med den indendørs placering er der ikke støjgener

herfra af betydning.

Der anvendes højtryksrensere til vask af stalde.

Der er en kornblæser i lade, og bruges til at tørre/belufte frøgræs i forbindelse med høst, samt til nedkøling løbende ved behov.

Den mekaniske ventilation kører hele døgnet. Ventilationsanlæggene er frekvensstyret. Desuden vil der være støj fra gylleomrøring og -pumpning. Samt i forbindelse med transport af dyr, foder og gylle m.v.

Der ændres ikke på støjkloder i forbindelse med det ansøgte.

Vurdering

På grund af husdyrbrugets placering i forhold til nærmeste nabobeboelser, samt at de fleste aktiviteter sker inde i isolerede bygninger, vurderes støj, herunder lavfrekvent støj, at være af et omfang, der ikke vil kunne genere omgivelserne, samt at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser kan overholdes.

3.8.2 Rystelser og vibrationer

Der kan eventuelt forekomme mindre rystelser i forbindelse med transporter til og fra husdyrbruget og internt på husdyrbruget. Der sker ingen ændringer i de eksisterende kilder til rystelser og vibrationer fra husdyrbruget med det ansøgte. Kilder kan fx være ventilationsanlæg, foderanlæg, traktorpumpe og diverse maskiner

Vurdering

De typer stationære anlæg, der benyttes på traditionelle husdyrbrug, giver ikke anledning til rystelser og vibrationer, der kan mærkes, andet end hvis man opholder sig klods op ad anlæggene. De eneste rystelser, der eventuelt vil kunne opleves af omgivelserne, vil være, hvis beboelser ligger meget tæt på overkørsler, hvor der foregår trafik af gyllevogne, transporter af foder og dyr mv. Der ligger ingen nabobeboelser i umiddelbar tilknytning til overkørslerne til husdyrbruget.

3.8.3 Støv

Der kan opstå støvgener ved levering af foder/indblæsning i silo, kørsel på grusveje, høstarbejde og lign. Det vurderes dog primært at være lokalt på ejendommen, og ikke en væsentlig gene for de omkringboende eller trafikanter. Støvgener må også påregnes i kortere perioder under høstarbejdet. Der vurderes dog ikke at være tale om støvgener af væsentlig karakter, som ligger udover det forventelige.

Der henvises til god landmandspraksis, dvs., at for at begrænse støvgener skal al transport til og fra bedriften foregå ved hensynsfuld kørsel samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Der er overbrusningsanlæg i alle svinestalde til brug ved behov for køling af dyrene.

Der sker ingen ændringer i støvkilderne fra husdyrbruget i forbindelse med det ansøgte.

Vurdering

Det vurderes, at afstanden til nabobeboelser er så stor, at der ikke vil kunne forekomme støvgener fra kørslen på kørearealerne rundt om husdyrbruget.

Det vurderes desuden, at der ikke er problemer med støv i forbindelse med håndteringen af foderet, idet foder håndteres i lukkede siloer og ledes ud i staldene gennem lukkede rørsystemer. Overbrusning i svinestaldene medvirker endvidere til at binde eventuelt støv fra foder og dyr.

3.8.4 Lyspåvirkning

Kyllingehuset er en lukket stald uden vinduer, og der er ikke lysplader i taget, så der er ingen fjernpåvirkning af lys fra kyllingeproduktionen. Der er vinduer i svinestaldene, og der er tændt lys efter behov i forhold til arbejdslys samt dyrevelfærd, svinestaldene ligger afskærmet mellem de øvrige bygninger.

Der er udendørs lys i form af 4 dobbelt lysstofsrør, de er vendt nedad, så de lyser foran bygningerne.

Ud over lyspåvirkning fra udvendig og indvendig belysning, vil der forekomme lyspåvirkning fra køretøjer. Lastbiler og traktorer med lys holder kortvarigt ved stalde, foderlade og gyllebeholder i forbindelse med af- og pålæsning.

Vurdering

Hverken lysudslip via vinduer eller udvendig belysning vurderes at kunne genere naboer eller vejtrafik, dels pga. kildernes lysstyrke og placering, samt afstanden til nærmeste naboer og veje. Lyspåvirkningerne vurderes ligeledes ikke at kunne påvirke landskabsopfattelsen væsentligt negativt.

3.8.5 Skadedyr

Der vil på ejendommen blive foretaget en effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

Opbevaring af foder sker på sådan en måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.). Udenomsarealer holdes i ryddelig stand, så muligheden for rottetilhold og gener for omgivelserne minimeres. Der er en sikringsaftale med Ewers i forhold til forebyggelse af rottetilhold.

Vurdering

De beskrevne forebyggende samt bekæmpelsestiltag vurderes at være tilstrækkelige til, at der ikke er risiko for gener fra skadedyr. Med effektiv rottebekæmpelse vil der være begrænset fare for menneskers sundhed, da overførsel af smitte med bakterier, vira og protozoer dermed begrænses mest muligt.

3.8.6 Transporter

Der er to tilkørsler fra Gravlundmark, den sydligste bruges hovedsagelig til personbiler. Den nordlige bruges til transport af dyr, foder, i forbindelse med markarbejde m.v.

Tunge transporter som levering af foder og levering og afhentning af dyr og gylle sker typisk i tidsrummet 06.00-19.00 på hverdage. Afhentning af slagtesvin kan dog ske før kl. 06.00. Svinene læsses ved udleveringsrampen mellem bygningerne, der virker som afskærmning. Der er derfor meget begrænset støj til nærområdet fra aktiviteten.

Transport af	Transporter i nudrift / år	Transporter i ansøgt drift / år
Dyr til ejendommen	Smågrise: 4 Kyllinger: 7- 8	Uændret
Dyr fra ejendommen	Slagtesvin: 12 Kyllinger: 14-16	Uændret
Døde dyr	52	Uændret
Foder	Svin: 52 leveringer/år	Uændret

	Kyllinger: ca. 52 leveringer/år	
Husdyrgødning	Dybstrøelse: ca. 7-8 pr. år Gylle: cirka 80 læs pr. år	Ved indgåelse af en aftale om afsætning af gylle til biogas/ biogasgylle retur vil der blive yderligere cirka 78 transporter pr år
Diesel	Ca. 30	Uændret
Diverse (olie, handelsgødning mv.)	Ca. 3	Uændret
Affald	Ca. 6	Uændret
Strøelse	Ca. 25	Uændret
I alt	346 transporter/år	346/424 transporter/år

Tabel 10 Skønnede antal transporter

Ud over de skønnede tunge transporter, er der transporter i personbiler i forbindelse med tilsyn af dyrene, dyrlæge mv.

Vurdering

Til- og frakørsel sker via Gravlundmark. Der er ingen ændringer i antallet af transporter.

Generelt vurderes transporter ikke at være væsentligt til gene for omboende, da der ikke ligger beboelser i umiddelbar nærhed og i forbindelse med ind- og udkørsel.

3.8.7 Klima

Husdyrproduktionen bidrager til udledning af klimagasser som metan, CO₂ og lattergas. Det er især dyrenes fordøjelse, staldgødningen og markbrug der bidrager til lattergas- og metan udskillelsen, mens CO₂-udskillelsen stammer fra strøm- og dieselforbruget.

Ansøger har et øget fokus på at udnytte foderet optimalt og mimere produktionen af rest foder.

I markbruget benyttes der markvanding, hvilket reducerer det samlede klimaaftryk fra marken ved højere udbytter og bedre udnyttelse af næringsstofferne.

En del af kyllingemøget leveres til biogas, hvilket reducerer udledningen af metan fra stald og lager. Der er planer om at svinegylden ligeledes skal afsættes til biogas.

Staldende opvarmes med halmfyr hvilket er miljømæssigt bedre end opvarmning med f.eks. oliefyr.

Der er opsat solceller på det nye maskinhus, for delvis egen produktion af grøn strøm.

I forhold til klimaændringer kan husdyrbruget være påvirket af grundvandsstigninger samt ændret nedbørsmønster, der kan tænkes at påvirke husdyrbruget. Nærliggende vandløb ligger dybt, og forventes ikke at medføre oversvømmelser ved bygningerne.

Der ses en tendens til øget nedbør i det sydlige Jylland over de sidste ca. 10 år. Den store gyllebeholder er med teltoverdækning og påvirkes derfor ikke direkte af de øgede nedbørsmængder. Teltoverdækninger forventes at kunne reducere metanudledningen, men hvor meget vides ikke.

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget gennem løbende forbedringer, gør hvad der er muligt for at nedsætte husdyrbrugets klimapåvirkninger.

Det vurderes, at husdyrbrugets bygninger ikke er særlig sårbare hændelser med forhøjet vandstand. Husdyrbruget er indrettet og driftes, så ændrede nedbørsmængder kan håndteres på husdyrbruget.

3.9 Reststoffer, affald og naturressourcer

3.9.1 Døde dyr

Døde slagtesvin opbevares overdækket af en kadaverkappe ved siden af vaskepladsen. Døde slagtekyllinger opbevares i en kølecontainer på sydsiden af kyllingestalden. DAKA genanvender de døde dyr som råvarer i biodiesel- og kød- og benmelsproduktion.

Håndtering af døde dyr på husdyrbruget er omfattet af reglerne i bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr⁵, og disse regler bliver fulgt. Reglerne sigter primært mod at undgå smitterisiko fra døde dyr gennem krav vedr. placering og indretning af afhentningspladser.

Vurdering

Det vurderes, at den nuværende placering af døde dyr ikke giver anledning til væsentlige gener for naboer eller forbigående, samt at opbevaringen sikrer, at fx ådselædere ikke kan tilgå de døde dyr og at opbevaring sker miljømæssigt forsvarligt.

3.9.2 Affald

Det følger af affaldsbekendtgørelsens § 60 at affaldsproducerende virksomheder som udgangspunkt skal sortere deres affald til særskilt indsamling, så det egnede affald kan genbruges, genanvendes eller anvendes til anden endelig materialenyttiggørelse.

Der benyttes ikke mere foder, end der er behov for, og husdyrgødning anvendes til gødskning af marker, andet uundgåeligt affald sorteres med henblik på genanvendelse og kun restfraktioner ender i container med brændbart affald.

Herunder er oplistet husdyrbrugets affaldstyper, opbevaringssteder, transportører/ modtageanlæg.

Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør/modtager
Olie- og kemikalieaffald:		
Spildolie	I værkstedet på tæt bund	Avista Oil
Olie- og brændstoffiltre	På miljøpalle ved værksted	Tønder forsyning
Spraydåser	Ved værksted	Tønder forsyning
Rester af bekæmpelsesmidler	Kemikalierum	Tønder forsyning
Medicinrester og tomme medicinglas	I stalden/forrum	Tønder forsyning
Kanyler i særlig beholder	I stalden/forrum	Tønder forsyning
Batterier – alle typer	Ved værkstedet	Tønder forsyning
Fast affald:		

⁵ Bekendtgørelse om opbevaring m.m. af døde produktionsdyr. BEK nr. 558 af 01/06/2011

Rent papir/pap (primært emballage)	Genbrugscontainere ved stuehus	Kommunal ordning
Rent plast	Genbrugscontainere ved stuehus/ container Marius Pedersen	Kommunal ordning/ Marius Pedersen A/S
Lysstofrør, LED og Varmepærer		Tønder forsyning
Jern og metal		U.L Petersens Efterfølger, Agerskov
Diverse brændbart	Container	Marius Pedersen A/S

Tabel 11, oversigt over affald

Vurdering

Det vurderes, at husdyrbruget lever op til affaldshierarkiet og at sortering, opbevaring og bortskaffelse af affald sker miljømæssigt forsvarligt og i overensstemmelse med Tønder Kommunes affaldsregulativ. Det vurderes desuden, at affald fra husdyrbruget ikke har en væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af jordarealer og jordbund, samt at der ikke vil opstå gener i forbindelse med bortskaffelse af affald.

3.9.3 Olie- og kemikalier

Der findes en 1.800 l diseltank på ejendommen placeret i værkstedet på fast gulv. Tanken er fra KN Beholderfabrik og produceret i 2013.

Stalde og stuehus opvarmes med halmfyr, så der er ikke nogen fyringsolietank på ejendommen.

Hydraulik og smøreløser samt spildolie opbevares i 200 l tønder i værkstedet på tæt gulv.

Sprøjtemidler og sprøjtemiddelrester opbevares i et aflåst rum med betongulv og uden afløb.

Vurdering

Olie- og kemikalier vurderes at være placeret miljømæssigt forsvarligt.

3.9.4 Spildevand og restvand

Vand fra vask af kyllingestalde ledes til den lille gyllebeholder. Vand fra udleveringsrampe ledes til gyllekanaler ved staldbygning, og derfra til gyllebeholder.

Tagvand ledes enten ud på jorden eller til vandløb. Tagvand fra nyt maskinhus forventes udledt til jorden, og ellers vil der blive søgt udledningstilladelse for udledning til vandløb.

Sanitært spildevand fra stuehuset ledes til septiktank.

Vurdering

Der sker ikke væsentlig ændring eller udvidelse af husdyrproduktionen med det ansøgte, det eneste nybyggeri er maskinhuset.

Udledning af tagvand til vandløb, er eksisterende forhold som ikke ændres med det ansøgte.

3.9.5 Energiforbrug

Der anvendes primært el til ventilation, belysning, drift af foderanlæg samt øvrige elektriske maskiner samt forbrug i stuehuset.

Ventilationsanlæg ved kyllingerne er et nyt frekvensstyret anlæg opsat i 2024, med et meget lavt energiforbrug. Der er regnet på en tilsvarende udskiftning i svinestaldene, men der kan ikke opnås en tilsvarende besparelse, så det vil først blive udskiftet når nuværende anlæg er udtjent. Der er løbende inspektion, rengøring og vedligehold af ventilationsanlægget i forbindelse med vask af staldende samt ved dagligt opsyn.

Husdyrbrugets elforbrug for 2023 er på 103.715 kWh. Elforbruget forventes ikke at stige i forbindelse med det ansøgte.

Der er etableret LED belysning ved slagtesvinene og overvejes at etablere LED belysning ved kyllingerne. Der er etableret solcelleanlæg på nyt maskinhus, for produktion af grøn energi. Den producerede energi bruges i det omfang det er nødvendigt på ejendomme, og leveres derudover til elnettet. Varmevekslerer ved kyllingerne giver en markant energibesparelse.

Der modtages månedsvise forbrugsoplysninger fra elskabet og forbruget opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

3.9.6 Vandforbrug og vandressourcer

Vand benyttes primært til drikkevand til dyr, vask af stalde, overbrusning af dyr, sanitære forhold og forbrug i boligen. Staldanlægget og stuehuset forsynes med vand fra Kisbæk Vandværk. Vandforbruget har i 2023 været på 6.542 liter. Vandforbruget forventes ikke at stige i forbindelse med det ansøgte.

Der er drikkenipler, og der er daglig inspektion af drikkevandssystem. Staldende iblødsættes inden vask.

Desuden er der en markvandingstilladelse i forbindelse med bedriftens arealer.

Da godkendelsen er til fri produktion på produktionsarealerne, bør der ikke stilles vilkår om et maksimalt vandforbrug.

De eksisterende stalde, gyllebeholder, møddingsplads forbeholder, kanaler og gyllerør mv. er etableret tætte. Der er derfor ingen risiko for udsivning til grundvand eller overfladevand.

Grundvand og overfladevand

Ejendommen ligger i et område med almindelige drikkevandsinteresser. Stalde og gyllebeholdere er etableret i tætte materialer efter bygningsforskrifterne, og der vurderes ikke at være påvirkning af drikkevandsressurserne fra anlægget. Gyllebeholderne får udført lovpligtigt beholderkontrol.

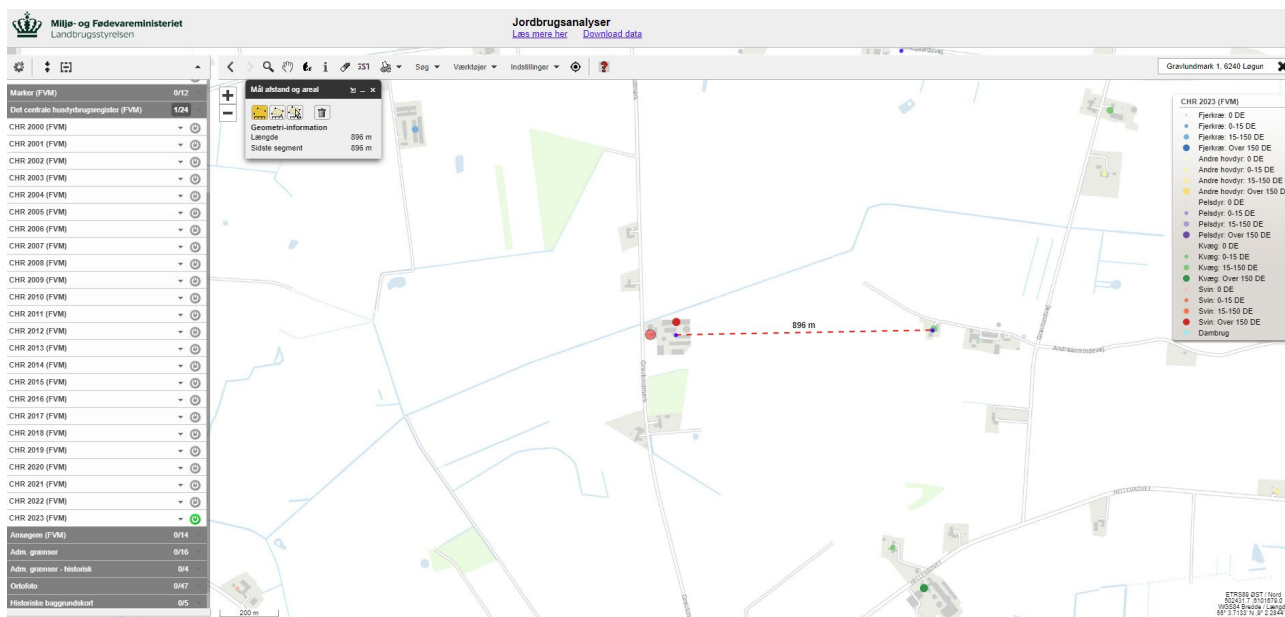
Vurdering

Samlet set vurderes det, at husdyrbrugets vandforbrug ikke er højere end nødvendigt for husdyrproduktionen.

3.10 Kumulative og grænseoverskridende indvirkninger

Som det fremgår af nedenstående kort, er der næsten 900 meter til nærmeste aktive husdyrbrug. Der er ca. 19 km i fugleflugt fra husdyrbruget til den dansk-tyske grænse.

Kumulation i forhold til ammoniakdeposition og natur er beskrevet under punkt 3.5, mens kumulation til lugt og beboelse fremgår under punkt 3.7

Figur 8, Kort over husdyrbrug i nærheden. Kilde: Glr-Chr.dk

Vurdering

Med cirka 19 km i fugleflugtslinje til den dansk-tyske grænse kan der ikke komme grænseoverskridende effekter.

Pga. afstanden fra Gravlundmark 1 til andre husdyrbrug mv., vurderes det, at der ikke vil kunne opstå kumulation i forhold til lugt, støj, rystelser, vibrationer, støv, lys, skadedyr eller transporter.

Det vurderes, at husdyrbruget på Gravlundmark 1 ikke er teknisk eller forureningsmæssigt forbundet med andre husdyrbrug.

3.11 Forurenings- og genebegrænsende tiltag og risiko

Husdyrbrugets daglige tiltag for at begrænse forurening og gener er beskrevet under punkterne 3.5-3.9.

De største ulykker der kan forekomme på husdyrbruget, der kan give anledning til en akut forurening, er udslip af gylle eller fx olie eller kemikalier. Gylleudslip vil kunne ske fx i forbindelse med overpumpning, ved brud på gyllebeholder ved påkørsel eller lignende. Stalde, gyllekanaler, forbeholder, og gyllebeholder er etableret med tætte og stabile bunde og sider, og der er sørget for tilstrækkelig opbevaringskapacitet af husdyrbrugets gylle (se punkt 3.1.2). Gyllebeholderne er desuden omfattet af 5 års beholderkontrollen og bliver kontrolleret løbende.

Omfangsdræn ved gyllebeholder inspiceres inden tømning af beholderne, for at sikre at eventuelt højtstående grundvand ikke presser beholderens bundplader op.

Ud fra højdekortet ses det at terrænet er i er meget fladt mellem gyllebeholderne og vandløbene henholdsvis nord og vest for beholderne.

Ved større udslip af gylle, olie eller kemikalier vil beredskabet blive kontaktet via tlf. nr. 112.

Ved udslip af gylle vil der vil forsøges etableret en opdæmning og et opgravet hul til opslugning, for at undgå at gylle spredes over et større areal. Opdæmning kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle. Opsugning vil blive iværksat med det samme. Er gyllen nået til et af vandløbene vil der

forsøges etableret en spærring i vandløbet, hvor gyllen kan opsamles – er beredskabet allerede ankommet, vil deres instrukser følges.

Såfremt der skulle ske spild af olie eller kemikalier, står der sække med kattegrus i kemirum, som vil blive brugt til opsamling.

Vurdering

Som beskrevet vil gylle i tilfælde af overløb eller kollaps af gyllebeholder blive opdæmmet og hurtigt fjernet. Kollaps af gyllebeholdere ses forholdsvis sjældent. Det vurderes derfor, at risikoen for væsentlig forurening i forbindelse med ulykker er meget begrænset.

Med hensyn til øvrige forhold på husdyrbruget vurderes disse ikke at kunne være til fare for menneskers sundhed, kulturarven eller miljøet.

3.12 Forslag til egenkontrol

Der er ikke gjort brug af nogle miljøteknologier i ansøgningen for overholdelse af BAT. Varmeveksler på kyllingestalden, samt overdækning af den ene gyllebeholder med teldug er frivillige tiltag.

I forhold til dokumentation for hyppig gylleudslusning er der i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 38 krav om at der føres logbog. Oplysningerne skal gemmes i mindst 5 år og fremvises på tilsynsmyndighedens forlangende. Det vurderes, at der ikke er behov for yderligere vilkår for egenkontrol for hyppig gylleudslusning.

3.13 Alternative løsninger og 0-alternativet

Da ændringerne sker i eksisterende staldafsnit, er det ikke relevant at overveje alternative placeringer af staldanlæg. Der er søgt og meddelt § 10 tilladelse ifht. til placering af det nye maskinhus.

0-alternativet er, at ejendommen drives videre, så det fortsat er antallet af dyr og ikke produktionsarealets størrelse som produktionstilladelsen reguleres efter.

3.14 Andet om befolkningen og menneskers sundhed

Risikoen ved MRSA, antibiotikaresistens eller smitsomme husdyrsygdomme håndteres af generelle veterinærregler i Fødevarestyrelsens regi.

Et litteraturstudie fra DCE/ Århus universitet⁶ afslører ikke nye væsentlige problemstillinger, og der er ikke nogen af de undersøgte studier, der i sig selv giver grundlag for at konkludere noget konkret om den nuværende regulering af området. Litteraturstudiet omhandler undersøgelser fra mange lande.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er nogen særlige forhold på husdyrbruget eller beliggenheden i forhold til naboer der gør, at der i forbindelse med miljøgodkendelsen skal stilles særlige vilkår i forhold til menneskers sundhed.

Det vurderes endvidere, at husdyrbruget med dets beliggenhed i forhold til omgivelserne, ikke kan påvirke befolkningen og menneskers sundhed, heller ikke i forhold til samspil med de øvrige faktorer jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 4 stk. 8 (se punkt 3). Potentielt kunne befolkningen og menneskers

⁶ Review of the scientific evidence of air pollution causing health effects in people living in the vicinity of concentrated animal feeding operation (CAFOs)

sundhed blive påvirket af næringsstoffer eller kemikalier, der siver ned i grundvandet og forurener dette. Med husdyrbrugets indretning og drift vurderes det, at der er meget begrænset risiko for, at dette kan ske.

3.15 Samspillet mellem faktorer

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der oplyses om væsentlige direkte eller indirekte virkninger som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet

Det vurderes, at der ved samspil mellem de oplistede faktorer ikke kan opstå væsentlige direkte eller indirekte virkninger, som er større end de virkninger, som er beskrevet under de enkelte punkter 1-4.

3.16 Erhvervsmæssig nødvendighed

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal kommunen ved opførelse af ny bebyggelse vurdere, om byggeriet er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommens drift som landbrugsejendom. Gravlundmark 1 er noteret med landbrugspligt.

Miljøstyrelsen skriver i vejledningen, at det er deres vurdering, at byggeri til brug for husdyrbrug i langt de fleste tilfælde vil være erhvervsmæssigt nødvendigt, bl.a. fordi landmanden som udgangspunkt ikke har interesse i at opføre byggeri, der ikke er nødvendigt for driften af husdyrbruget, men at det er et krav, at der foretages en konkret vurdering af den erhvervsmæssige nødvendighed. I vejledningen står desuden:

"Langt de fleste husdyrbrug vil desuden ligge på landbrugsejendomme. Det vil i sådanne tilfælde sjældent være nødvendigt, at det fremgår eksplicit af afgørelsen, at der er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri. De tilfælde, hvor kommunens vurdering vil kunne have selvstændig betydning, vil formentlig alene være, hvor der er tale om så omfattende byggeri, at det får industrilignende karakter, eller tilfælde hvor der er tale om byggeri til brug for små hobbybrug. Der kan dog også være andre husdyrbrug, i praksis navnlig minkfarme, på ejendomme uden landbrugspligt. Det forhold, at kommunen vurderer, at der ikke er tale om erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri for ejendommens drift som landbrugsejendom, betyder ikke i sig selv, at byggeriet ikke kan godkendes eller tillades. F.eks. vil der kunne være behov for at fastsætte yderligere vilkår til varetagelse af landskabshensyn, hvis der er tale om byggeri af industrilignende karakter."

Vurdering

Det eneste nye byggeri er en udvidelse af det nye maskinhus ifht. det tidligere ansøgte. Bygning er erhvervsmæssigt nødvendig for opbevaring af husdyrbrugets maskiner.

Med en ny miljøgodkendelse til frit at udnytte staldenes produktionsarealer inden for de valgte dyre- og gultyper er det nemmere at udnytte det eksisterende staldanlæg optimalt, hvorved husdyrbrugets indtjeningsmuligheder kan optimeres

4. BAT

4.1 BAT-Ammoniakemission

BAT-kravet, som er den maksimalt tilladte ammoniakemission fra stalde og lagre, beregnes i Husdyrgodkendelse.dk. BAT-beregningen tager afsæt i, at der allerede foreligger en miljøtilladelse, som omfatter de eksisterende stalde og gyllebeholdere.

De BAT-krav, der stilles til husdyrbrug, bidrager til, at målet for fald i ammoniakemissionen i Danmark nås, og at den sundhedspåvirkning, ammoniak afstedkommer, dermed imødegås. Når ammoniakudledningen begrænses, bidrager det også til en generel bedre beskyttelse af ammoniakfølsom natur, da baggrundsbelastninger hertil begrænses.

Beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk viser, at BAT-kravet for ammoniak overholdes, da der ikke sker godkendelsespligtige ændringer eller udvidelser. BAT-kravet er lovbestemt og sikrer, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget er på et niveau, der svarer til, at der er valgt staldsystemer og/eller teknologier blandt de bedste tilgængelige til at begrænse ammoniakudledningen fra husdyrbruget.

BAT-beregninger i Husdyrgodkendelse.dk er indsat i efterfølgende tabeller.

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	3840	290	4130
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	3840	290	4130
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	0
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Tabel 12: Samlet BAT beregning.

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde ? i				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Kyllingestald	Kyllinger, konventionelle slagtekyllinger	Eksisterende staldafsnit	0,57	0,74
Slagtesvinestald 1	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	Eksisterende staldafsnit	1,06 - 1,62 ^b	2,30
slagtesvinestald 2	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33 %/ 67%)	Eksisterende staldafsnit	1,06 - 1,62 ^b	2,30

^b BAT-kravet ved ny stald er progressivt og afhænger af det samlede areal for husdyrtypen i nye staldafsnit

^c BAT krav ved eksisterende stald er tabelværdien for staldtypen. BAT kravet kan være lavere i den aktuelle situation, hvis der fastsæt vilkår til eksisterende stald i en tidligere godkendelse.

Tabel 13: Tabel med oplysninger om forudsætning for BAT-beregning

På husdyrbruget er der indført følgende 2 BAT-teknologier teltdug på den store gyllebeholder samt varmeveksler på kyllingestalden. Teknologierne ikke er medregnet i BAT-kravet idet de er frivillige tiltag.

Vurdering

Da BAT-kravet overholdes, vurderes det, at der sker tilstrækkelig begrænsning af ammoniakemissionen.

4.2 Ophør af husdyrbruget

Hvis ansøger ophører med husdyrproduktion på ejendommen, er det enten fordi staldanlægget sælges, udlejes til anden side, eller at husdyrproduktionen nedlægges helt. Hvis husdyrbruget ophører helt, vil stalde, gødningsopbevarings- og foderanlæg blive tømt for dyr, gødning og foder og efterfølgende rengjort. Rester af medicin og kemikalier samt andet affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ.

4.3 Oplysninger om konsulenten

Ansøgningen er udarbejdet af Anne Katrine Thomsen, miljøkonsulent Spiras, Billundvej 3, 6500 Vojens

5. Konklusion

Sammenfattende vurderes det, at den ansøgte ændring af husdyrbruget på Gravlundmark 1, 6240 Løgumkloster ikke vil medføre væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af det omgivende miljø. Tønder Kommune kan ved fastsættelse af normale driftsvilkår for ejendommen fastholde husdyrbruget på de ansøgte tiltag, samt opsætte vilkår for indgreb, såfremt husdyrbruget mod forventning medfører forøgede gener for omgivelserne.

6. Reference

1. Bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. BEK nr. 520 af 01/05/2019
2. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug BEK nr. 300 af 26/03/2024
3. <http://kort.plandata.dk/spatialmap>
4. <https://kort.toender.dk/spatialmap>
5. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 1392 af 04/10/2022
6. http://dce.au.dk/fileadmin/dce.au.dk/Udgivelser/Notater_2018/Opdatering_empirisk_baserede_taalegraenser.pdf
7. Danmarks Miljøundersøgelser Aarhus Universitet Faglig rapport fra DMU nr. 635, 2007 Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV <https://www2.dmu.dk/pub/fr635.pdf>
8. AARHUS UNIVERSITET DCE – NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI Videnskabelig rapport nr. 50 fra 2013 Overvågning af arter 2004-2011 <https://www2.dmu.dk/Pub/SR50.pdf>
9. <https://mst.dk/erhverv/groen-produktion-og-affald/landbrug-og-husdyrbrug/teknologilisten>
10. EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1831/2003 af 22. september 2003 om fodertilsætningsstoffer
11. Grundlag for den beregnede smågrisenotering – December 2021, Notat nr. 2033

7. Bilag

Bilag 1: Oversigtskort

Bilag 2: kapacitetsberegning

Bilag 1. Oversigtskort

